

Aleg 7

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień
§§. 19. i 42. ustawy o Reprezentacji powiatowej.

Wysoki Sejmie!

Posel ks. Stojalowski i tow. wnieśli do Wysokiego Sejmu następujący wniosek z 30. czerwca 1902 (aleg. Nr. 129):

„Ustawę o Reprezentacji gminnej i Reprezentacji powiatowej uzupełnia się w ten sposób, że członkom Rady gminnej nie wolno być przedsiębiorcami robót lub dostaw gminnych, a członkom Rady powiatowej przedsiębiorcami dostaw lub robót powiatowych“.

Komisya gminna w sprawozdaniu swem z 5. lipca 1902 (aleg. Nr. 313) wyraziła zdanie, że nie zachodzi potrzeba uzupełnienia w powyższym kierunku ustaw gminnych, postanowienia bowiem odnośne zawarte są w §. 44 ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 19, w §. 20 ustawy gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24 i w §. 19 ustawy gminnej z 3 lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

Natomiast uznała komisya: „żądanie posła ks. Stojalowskiego uzupełnienia ustawy o Reprezentacji powiatowej przez wydanie postanowienia ograniczającego prawa członków Reprezentacji powiatowej być przedsiębiorcami powiatów“ za zupełnie słuszne.

Dlatego komisya wniosła, a Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 18. września 1903 uchwalił:

„Wzywa się Wydział krajowy, aby sprawę zbadał i w jak najkrótszym czasie przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie“.

Czyniąc zadość powyższemu wezwaniu, Wydział krajowy przedewszystkiem przytacza brzmienie odnośnych postanowień ustaw gminnych:

1) §. 44 ustawy gminnej z r. 1866 opiewa: „Członek Zwierzchności lub Rady gminnej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych“.

2) §. 40 ustawy gminnej z r. 1889 i §. 39 ustawy gminnej z r. 1896 zawierają analogiczne postanowienia z przytoczonym wyżej §. 44 ustawy gminnej z r. 1866 z tym tylko dodatkiem, że także obrady i uchwały nad urzędowaniem członka Zwierzchności lub Rady gminnej mają odbywać się w jego nieobecności. Wreszcie

3) §. 20 ustęp ostatni ustawy gminnej z r. 1889 i §. 19 ustęp ostatni ustawy gminnej z r. 1896 opiewają: „Jeżeli radny lub zastępca wchodzi w stosunki prawne z miną jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, nie będzie on mógł sprawować

swego urzędu, dopóki ten stosunek trwa i rachunki stąd wynikłe ostatecznie załatwione nie będą“.

Podobnego postanowienia niema w ustawie gminnej z r. 1866.

Mimo istnienia wszakże przytoczonych wyżej ograniczeń, stwierdza Wydział krajowy zgodnie ze zdaniem komisji gminnej, iż one nie zapobiegają pojedynczym faktom nadużyć, ażeby członek Rady gminnej, będący bezpośrednio lub pośrednio interesowanym w przedsiębiorstwie, dostawie lub dzierżawie gminnej, nie brał udziału w obradach i uchwałach Rady gminnej nad sprawami odnoszącymi się właśnie do rzezonego przedsiębiorstwa, lub do tej dzierżawy lub dostawy.

Wystarczy bowiem proste podstawienie trzeciej osoby, ażeby postanowienia ustawy obejść i samemu brać udział w obradach i uchwałach, a nawet wpływać na powzięcie przychylniej dla tej podstawionej osoby uchwały Rady gminnej, ażeby więc, będąc faktycznym przedsiębiorcą, dostawcą lub dzierżawcą gminy, mimo to być przez cały czas radnym lub jego zastępcą.

W każdym jednak razie już samo istnienie powyższych ograniczeń zapobiega w wielu wypadkach kolizjom lub nadużyciom, a nadto władzom nadzorczym ograniczenia te nadają niewątpliwie prawo przedsięwzięcia w danym wypadku stosownych środków zaradczych czy to przez wkroczenie z urzędu, czy też w toku instancyi.

W ustawie o Reprezentacji powiatowej brak podobnych ograniczeń, co jednakże z reguły nie wywoływało i nie wywołuje kolizji między Reprezentacją powiatową a jednym z jej członków, z reguły bowiem interesowany członek tej Reprezentacji usuwał i usuwa się od udziału w obradach i uchwałach nad sprawami, w których albo sam, albo krewny jego jest interesowany.

Wydział krajowy nie może wszakże zaprzeczyć, iż zdarzały się chociaż sporadycznie wypadki przeciwne, w których interesowany członek Reprezentacji powiatowej brał udział w obradach i uchwałach w sprawach, w których był osobiście interesowany jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, lub w których był interesowany bliski jego krewny.

Wydział krajowy, o ile podobne fakty dojdą do jego wiadomości, może tylko zwrócić uwagę na niestosowność podobnego postępowania, lecz nie rozporządza żadnymi środkami zaradczyimi.

Pozostaje zatem faktyczny stan rzeczy, iż to, co członkom Reprezentacji gminnych z dobrze zrozumianych względów ustawowo jest wzbronione, dozwolone jest członkom Reprezentacji powiatowej, co musi wywierać niekorzystny wpływ na stosunki w samej Reprezentacji powiatowej, jak i na zewnątrz wobec tych czynników, dla których Rada powiatowa powinna być nie tylko organem nadzorczym, ale przykładem i wzorem.

Zachodzi więc potrzeba uzupełnienia ustawy o Reprezentacji powiatowej ograniczeniami przewidzianymi w ustawach gminnych i dlatego Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy, uzupełniający postanowienia §. 19 ustawy o Reprezentacji powiatowej analogicznem postanowieniem ostatniego ustępu §. 20 ustawy gminnej z r. 1889, względnie ostatniego ustępu §. 19 ustawy gminnej z r. 1896, oraz postanowienia §. 42 ustawy o Reprezentacji powiatowej analogicznem postanowieniem §. 44 ustawy gminnej z r. 1866, względnie §. 40 i §. 39 ustaw gminnych z r. 1889 i 1896.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Józef Wereszczyński w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U S T A W A

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w przedmiocie zmiany §§. 19. i 42. ustawy o Reprezentacyi powiatowej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§. 19. i 42. ustawy o Reprezentacyi powiatowej z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 21 zostają w dotychczasowem swem brzmieniu zniesione, a natomiast mają opiewać:

Ustąpienie z posady.

§. 19. Członek Reprezentacyi powiatowej traci posadę, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu do wstąpienia w grono Rady stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacyi powiatowej popadnie w śledztwo z powodu jakiego z czynów karygodnych, w §§. 3. i 11. ordynacyi wyborczej dla gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, jak długo trwa to postępowanie karne, konkursowe lub ugodne.

Jeżeli radny lub zastępca wchodzi w stosunki prawne z powiatem jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki ten stosunek trwa i rachunki stąd wynikłe ostatecznie załatwione nie będą.

Powzięcie uchwał w Radzie.

§. 42. Do powzięcia uchwały potrzebną jest obecność więcej niż połowy członków Rady.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych.

Przewodniczący głosuje przy wyborach; prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się

uchwałą, które z doliczeniem jego głosu większość bezwzględna otrzyma.

Członek Wydziału powiatowego lub Rady powiatowej nie może być obecnym na posiedzeniu Rady powiatowej lub Wydziału powiatowego, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego urzędowania, jego własnych interesów prywatnych lub też interesów jego żony albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowacanych; winien jednak na żądanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych wyjaśnień.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 30 dni po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.